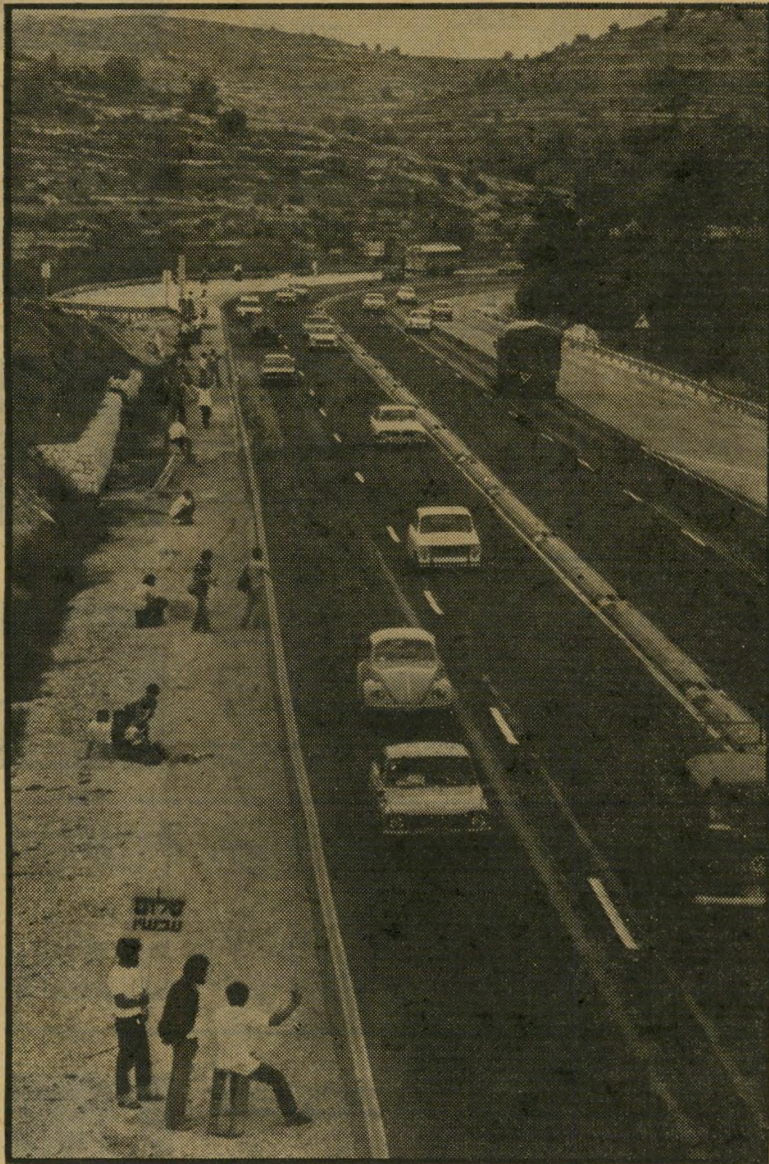

הכאנה מיוחדת במינה נגד מעשלת בגין

החנהלה לאורך 23 ק"מ בכביש ירושלים

פריסת שלום

זאת היתה הפגנה יפה. היא לא דמתה להפגנה רגילה, שבה צורח המון נסער את סימנותיו, בעד ונגד, יחי ובוז. האלפים התפרסו לאורך 23 קילומטרים, בכביש מעשרהגיא עד מישרד ראש-הממשלה בירושלים, כשהם עומדים בזוגות. בקבוצות של שלושה-ארבעה, או אף כחידים.

אילו אנשים? היה זה מיפגן של "ארץ-ישראל היפה". אותם אנשים הדואגים לנוף הארץ, שאינם משליכים ליכלוך על סביבותיהם, שאינם רגילים להרים קול, אך המופיעים בשורה הראשונה של כל התנדבות — צבאית כאזרחית. בני-קיבוצים חסונים, פרופסורים שבישיעה, זוגות נאהבים, סטודנטים, עובדים בכירים, סתם אזרחים בעלי תחושת אזרחות.

מה הביא אותם? פה ושם היו פנים מוכרות של פעילי-שלום ותיקים, המוכרים מהפגנות קודמות. אך לרובם המכריע של המפגינים היתה זו ההפגנה הראשונה בחייהם. הם נחלצו אליה, מפני שנידמה להם שממשלת בגין מסכנת את סיכויי השלום ואת עתיד המדינה, ומפני שחשו צורך נפשי "לעשות משהו".

בשביל אנשים אלה, היתה ההפגנה חווייה מרוממת. הם באו לתת, אך קיבלו יותר. במשך שנים חשו הרגשה של בדידות. היה נדמה להם שהעם השתגע, ושפניו של גוש-אמונים הם פני המדינה. כל אחד מהם חשב שהוא השפוי האחרון בארץ. והנה, לפתע, מצאו עצמם בתוך מחנה גדול של אנשים החושבים כמוהם.

המורה הבודד שנענה לקריאה והופיע, ועמד מבוויש ליד אבן-הקילומטר, מצא פיתאום שמימינו ומשמאלו ניצבים אנשים כמוהו, אנשים סימפטיים שנעים לשוחח עימם. וחשוב עוד יותר — כאשר הרים את ידו בסמל ה"וי" לעבר המכוניות החול-פות, הוא נענה בו על-ידי רבים מנוסעיהן. "כל רביעי מדליק את האור ומברך אותנו", אמר פרופסור באוניברסיטה בשימחה מופתעת. "אפילו נהגי המוניות מעו-דדים אותנו!"

משום כך מילאה הפגנה בלתי-שיגרתית זו, שכמוה לא ראתה הארץ מעודה, כמה וכמה תפקידים. היא שימשה אות-אזהרה לממשלת בגין, שההתקוממות החמו-נית בארץ עשויה להגיע לממדים שיסכנו את המשך כהונתה (ראה עמודים 12-13). ייתכן כי מחשבה מעין זו חלפה גם בראשו של מנחם בגין, כאשר חלף על פני האלפים לאורך הכביש, כמי שמקבל מיסדר, בדרך לטכס של אצ"ל בתל-אביב.

היתה זו גם בשורה לעולם. לא במיקרה עוקבים כלי-התיקשורת העולמיים אחר התנועה בתיקווה בלתי-מסותרת. עשרות ציוותי-טלוויזיה ועיתונאי-חוץ סיקרו את ההפגנה. עמי העולם, ובייחוד יידי ישראל, רוצים לדעת אם מנחם בגין אכן מייצג את ישראל בשעה זו. ההפגנה הכריזה באוזני העולם שיש גם ישראל אחרת, והיא עשויה להתגלות, מחר, כישראל של הרוב.

אך מעל לכל העלתה ההפגנה את המוראל של משתתפיה. אחרי שנים של דיכאון בקרב שוחרי-השלום בישראל, שבהן נידמה להם כי הם הופכים מיעוט הבטל-בשישים, הסתבר להם כי הם המהווים כוח אנושי, מוסרי ומדיני. תחושה זו תוליד תנופה גוברת והולכת.

עוד לפני חודש, בהפגנה הגדולה אך הסטטטית בכיכר מלכיישראל בתל-אביב, שאלו רבים זה את זה בספקנות-מה, "האם זה יועיל?" הפעם, בכביש ירושלים, כבר לא שאל איש את השאלה הזאת.